

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ ТЕРНОПІЛЬСЬКА ОБЛАСНА РАДА

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА

ДЕРЖАВНА ВИЩА ТЕХНІЧНО-ЕКОНОМІЧНА ШКОЛА
ІМЕНІ БРОНІСЛАВА МАРКЕВИЧА (ПОЛЬЩА)

ЛЮБЛІНСЬКА ШКОЛА ВИЩА (ПОЛЬЩА)

УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ КАРДИНАЛА СТЕФАНА ВИШИНСЬКОГО
(ПОЛЬЩА)

ВІДДІЛ ПОРІВНЯЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ

Збірник матеріалів **Міжнародної науково- практичної конференції** **«РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ** **МАЙСТЕРНОСТІ ПЕДАГОГА»**

ТЕРНОПІЛЬ - 2018

ЗМІСТ

Amantius Akimjak Rozvoj hudobnosti žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia	11
Beáta Akimjaková School success of pupils with health disabilities.....	19
Андрійчук І. П. Мотивація творчої діяльності молодших школярів у роботі педагога.....	29
Андрущенко Н.В. Використання здоров'язбережувальних технологій в дошкільній освіті України.....	31
Антимис Т. П. Математика як засіб розвитку критичного мислення	34
Бабовал Н. Р. Освітні індикатори як інструмент оцінювання стану та динаміки розвитку освітніх систем.....	36
Барабаш І.О. Нестандартний початок уроку математики як засіб активізації пізнавальної діяльності учнів ПТНЗ.....	38
Bauer T., Tsaryk O. Internationale mobilität im kontext der europäischen hochschulbildung.....	40
Біляковська О. О. Професійна підготовка майбутніх вчителів природничо-математичних дисциплін: якісні орієнтири.....	42
Бойко М.М. Викладач в системі управління якістю вищої освіти.....	44
Брик Р.С. Професійна компетентність педагога в контексті Нової української школи.....	46
Буган Ю. В. Підвищення кваліфікації вчителів: «комплексний обід» чи «шведський стіл».....	49
Булда А.А., Корецька А.С. Педагогічна конституція Європи як важливий фактор інтернаціоналізації освітнього простору.....	52
Буняк Н.А. Вивчення іноземної мови у ВНЗ у контексті викликів сучасності.....	54
Бурденюк М. В. Стан готовності майбутніх фахівців з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій до виконання професійних завдань.....	56
Вихрущ А.В. Інновації минулих років як приклад для сучасності.....	58
Вихрущ В.О., Романишина Л.М. Педагогічна ментальність як основа формування фахової компетентності викладача.....	60
Вишньовський В.В. Психологічна компетентність як умова розвитку професійної майстерності педагога.....	63
Вітенко І.М. Забезпечення професійного зростання вчителя в умовах інноваційного освітнього простору.....	66

Хоменко Г. В.	
Загальнодидактичні принципи вивчення літератури постмодернізму.....	343
Cwer A. M.	
Academic teacher of the 21 st century. Master-student relations in reality of higher education facilities in Poland.(reflective approach).....	345
Çeçelek G.	
Permanentne doskonalenie kompetencji współczesnego nauczyciela jako warunek niezbędny efektywnej edukacji włączającej skierowanej na ucznia biednego.....	347
Чекригіна Г. Б.	
Ефективне використання інформаційно-комунікаційні технології у навчально-виховному процесі в контексті оновлення ПТО.....	349
Чопик С.В.	
Соціально-психологічний тренінг як метод підвищення психологічної компетентності педагогів.....	351
Чорна І.М.	
Психологічна компетентність педагога в умовах інклюзивної освіти.....	353
Шамне А. В., Шолом К. Г.	
Мотиваційний компонент учбово-професійної діяльності студентів при вивченні психологічних дисциплін	356
Шевченко О. М.	
Особистісна компетентність педагога.....	358
Шпарик О.М.	
Впровадження інноваційних технологій у шкільну освіту: досвід китайських педагогів.....	361
Щегельська А. М.	
Інноваційні технології – шлях до оновлення і вдосконалення навчання.....	363
Щербяк Ю.А.	
Основні компоненти формування інклюзивної компетентності педагога.....	365
Яковишин Р. Я.	
Вітчизняний досвід розвитку освітньої сфери в Галичині другої половини ХІХ століття.....	367
Янкович О. І.	
Підготовка майбутніх учителів початкової школи до формування колективу класу.....	370
Яценко Д. С.	
Формування навчально-виховних та полікультурних компетенцій учнів з використанням краєзнавчих матеріалів.....	372

4. Науменко О. М. Деякі аспекти підготовки майбутніх учителів до використання засобів ІКТ в навчальній діяльності / О. М. Науменко // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2007. – №3.

УДК 316.6

Чопик С.В.

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ ТРЕНІНГ ЯК МЕТОД ПІДВИЩЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ

У зв'язку з гуманізацією освіти, переходом до особистісно-зорієнтованої парадигми гостро постає питання підвищення професійної, перш за все психологічної компетентності педагога.

Праця вчителя є єдністю здійснення педагогічної діяльності, педагогічного спілкування і самореалізації особистості вчителя. М. Лук'янова в якості основних складових психологічної компетентності виділяє: психолого-педагогічну грамотність (загально-професійні знання), психолого-педагогічні уміння (здатність вчителя використовувати свої знання в педагогічній діяльності) і професійно-важливі особистісні якості [2].

За словами А. Маркової, знання і вміння – це об'єктивні характеристики праці вчителя, а позиції і особистісні особливості – суб'єктивні характеристики вчителя, які є необхідні для його відповідності вимогам професії [3].

Особистість виховується особистістю. Ця ідея закладена в основу гуманізації навчально-виховного процесу в школі. Гуманістична педагогічна взаємодія – це діалогічна, творча, особистісна та індивідуалізована взаємодія. Вона забезпечує не просто передачу певного змісту знань, умінь і навичок, звичок, способів дій від вчителя учням, а й їх взаємозбагачення, особистісний розвиток.

У психолого-педагогічній літературі знаходимо чимало досліджень професійної компетентності педагога (Л. Алексеева, В. Баркасі, В. Введенський, Л. Хоружа), педагогічної (В. Адольф, Н. Кузьміна, М. Лук'янова, Т. Шамова), а також психологічної компетентності (А. Маркова, О. Казаннікова, Н. Кузьміна, Ю. Красильник, С. Максименко та ін.), у яких висвітлюється розуміння значення цих феноменів, актуалізується важливість розвитку. Проте відритим залишається питання ефективних методів розвитку психологічної компетентності педагога.

Метою нашої статті є теоретично проаналізувати та актуалізувати роль соціально-психологічного тренінгу у розвитку психологічної компетентності вчителя.

Вважаємо, що залучення педагогів до групової роботи у тренінг, сприятиме швидшій і ефективнішій їх роботі над собою. Згідно теорії Л. Петровської, соціально-психологічний тренінг реалізує три цілі: підвищення адекватності в аналізі себе, партнера по спілкуванні та групової ситуації в цілому [6]. А. Кідрон виділяє шість основних цілей тренінгу: «Я-інтеграція», розвиток соціально-психологічної компетентності, шліфовка навичок поведінки, розвиток «соціальної теплоти», регулювання внутрігрупових взаємин і самоактуалізація [1].

Ґрунтовно аналізує ефекти активного соціально-психологічного навчання Т. Яценко, серед яких виділяє те, що в тренінговій групі відбувається засвоєння оптимальних умов спілкування, а саме: прийняття іншої людини (і себе), такою, якою вона є, розуміння когнітивних передумов виникнення різних емоційних станів, їх кореляції з базовими формами захисту, здатність адекватно визначати свою роль у виникненні непорозумінь з іншими, бачити стереотипно-деструктивні тенденції поведінки, які не є продуктивними для спілкування [8].

Участь у соціально-психологічному тренінгу спрямована на те, щоб в атмосфері взаємної довіри і повної психологічної відкритості кожен з учасників зміг краще пізнати самого себе, виробити вміння і навички пізнання інших людей, встановити з ними довірливі стосунки [5].

На думку К. Рудестама, групова робота має такі переваги:

1. Груповий досвід протидіє відчуженню, допомагає вирішенню міжособистісних проблем.

2. Група відображає суспільство в мініатюрі: по суті, в групі моделюється система взаємостосунків і взаємозв'язків, характерна для реального життя учасників. Це дає можливість побачити і проаналізувати психологічні закономірності спілкування і поведінки інших людей і самих себе.

3. Можливість отримання зворотного зв'язку і підтримки від людей з подібними проблемами.

4. В групі людина може навчитися новим вмінням, експериментувати з різними стилями ставлень серед рівних партнерів: тренінгові групи виступають як своєрідний «психологічний полігон», де можна спробувати вести себе по-іншому, в атмосфері доброзичливості, прийняття і підтримки.

5. В групі учасники можуть ідентифікувати себе з іншими, «зіграти» роль іншої людини для кращого розуміння її і себе, і для знайомства з новими ефективними способами поведінки.

6. Група полегшує процеси саморозкриття, самодослідження і самопізнання: інакше, ніж в групі, інакше, ніж через інших людей, ці процеси неможливі в повній мірі [7].

Обираючи тренінг як основний метод розвитку психологічної компетентності, варто враховувати, що сама форма тренінгових занять вже викликає ряд позитивних ефектів у учасників групи. Так, Л. Петровська, виділяє супутні ефекти соціально-психологічного тренінгу, до яких відносить:

1. Розвиток установки учасників на соціально – психологічну активність і пов'язаних з нею характеристик (установка на активність відносно проблем спілкування і життєвих ситуацій в цілому; готовність до активної допомоги іншим людям; зростає впевненість в собі, самостійність і незалежність, розкутість тощо).

2. Усвідомлення спілкування як самостійної цінності (відкритість, щирість, взаємна відвертість, готовність до співчуття, співпереживання, до прийняття партнера по спілкуванню).

3. Розвиток гуманістичної установки на партнера по спілкуванню (прояв почуття теплоти, близькості, дружнього ставлення один до одного; велика терпимість до психологічної своєрідності іншої людини; велика чуттєвість до її внутрішнього стану, проблем; готовність стати на її точку зору, поважати її інтереси, прагнення, зрозуміти її; менша категоричність, більша терпимість) [6].

Таким чином, активне залучення педагогів до участі у соціально-психологічних тренінгах дозволить вирішити наступні завдання: розвиток психологічної компетентності педагога, формування у педагога стійкої мотивації до саморозвитку, формування здатності до проектування і конструювання ефективних засобів спілкування, відпрацювання індивідуальної стратегії і тактики ефективного педагогічного спілкування. Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розробці спеціальних програм розвитку психологічної компетентності вчителів, апробації їх ефективності.

Література

1. Кидрон А. Формирование социальной компетентности при социально-психологическом тренинге / А. Кидрон // Психологические условия социального взаимодействия. Таллин, 1983. – С. 99-107.
2. Лукьянова М. И. Психолого-педагогическая компетентность учителя: Диагностика и развития / М. И. Лукьянова. – М.: Сфера, 2004. – 144 с.
3. Маркова А. К. Психологические критерии и ступени профессионализма учителя / А. К. Маркова // Педагогика. – 1995. – №6. – С. 56-63.
4. Митина Л. Н. Психология профессионального развития учителя / Л. Н. Митина. – М., 1998. – 200 с.
5. Педагогическая психология: учеб. для студ. высш учеб заведений / Под ред. Н. В. Ключевой. – М.: Изд-во ВЛАДОС-ПРЕСС, 2003. – 400 с.
6. Петровская Л. А. Компетентность в общении: Социально – психологический тренинг / Л.А. Петровская. – М.: Изд – во Московского ун-та, 1989. – 216 с.
7. Рудестам К. Групповая психотерапия/ К. Рудестам. – СПб.: Питер, 2000. – 384 с.
8. Яценко Т. С. Теорія і практика групової психокорекції: Активне соціально-психологічне навчання: Навчальний посібник. – К.: Вища школа, 2004. – 679 с.